

## Hoofdstuk 1

*Dit is het verhaal van Wilhelmina Jacobusdochter Saarloos, geboren in de maand september van het jaar 1806. Zij leeft op het uitgestrekte platteland in een buurtschap waar de huisjes aan de dijk lijken geplakt en waar een enkele boerderij, een herberg en een winkeltje deel uitmaken van de leefgemeenschap. Het mag in de volksmond niet eens een dorp genoemd worden omdat de kerk er ontbreekt, evenals een werkelijk centrum trouwens. Dit alles op een niet ontsloten eiland waarvan ze, gezien haar status, wel nooit van af zou komen als ze niet zelf iets zou ondernemen. De overheersende stilte geeft haar stof tot nadenken en houdt, omdat ze nergens door wordt afgeleid, haar geest levendig en scherp. Al op jonge leeftijd droomt ze ervan om later bij een rijke burgerfamilie in de stad te gaan dienen. Haar aandacht is daarbij gericht op de beurtschipper van het naastgelegen dorp, met wie ze vast ooit het genoeg zal smaken om het eiland, varende richting de stad, achter zich te laten. Maar hiermee loop ik misschien wel wat vooruit op haar werkelijke verhaal.*

Met een snelle beweging opent ze de deur van de herberg. Het is een kleine, nette, schemerige ruimte met een donkerbruin balkenplafond en rode plavuizen op de vloer. De gelagkamer heeft een eenvoudig, maar gezellig interieur met tafels en stoelen langs de wanden. Ze is vanmorgen al vroeg opgestaan. In alle vroegte, het was nog donker, had ze de stoelen op de tafels gezet om de vloer te dweilen. Bij binnenkomst blijft ze even staan en gluurdt wat schuldig naar de imposant gemetselde schouw, precies in het midden van het vertrek. Elke bezoeker trekt er in de winter graag zijn stoel bij om van de warmte van het openhaard-

vuur te genieten, dat in de dijkhuisjes van het gehucht vaak uit armoede ontbreekt. De meeste inwoners doen het met het altijd brandende houtfornuis dat met takkenbossen wordt gestookt in een kleine woonkeuken. In de haard smeult nu een zielig klein vuur dat zelfs dreigt uit te gaan. Met enig schuldbesef bedenkt ze dat ze vanmorgen werd afgeleid door de ernaast staande zinken teil met hout, die ze met veel moeite uit de achtergelegen boomgaard naar binnen had gesleept. Bij haar binnenkomst is het klingelende belletje aan de buitendeur haar moeder niet ontgaan. Ze luistert gespannen. Van achter het gordijn, dat in de herberg de gelagkamer van het privégedeelte scheidt, hoort ze haar roepen.

‘Ben jij dat, Willempje?’

Snel pakt ze de pook en port stevig in de haard, waar het vuur dreigt te doven in de berg as, want ook de lade is ze vergeten te legen.

‘Ja moeder, ik ben het.’

‘Waar zat je? Wanneer maak jij nu eens het werk af waar je aan begint? De haard is bijna uit en de aslade is ook nog vol, zag ik. Daarbij heb je een spoor van slik en rommel op de pas geboende vloer achtergelaten!’

Ze houdt op met porren in het vuur en kijkt schuldig naar het dichte gordijn. ‘Ik ben nu toch bezig, de haard brandt alweer lekker. Straks leeg ik de aslade en veeg ik de vloer nog even aan!’

Ze gooit wat hout op het vuur dat nu gezellig knettert. De vonken springen in het rond. Direct steekt ze de pook erin. Het vochtige hout zet de gelagkamer al gauw in een walmende rook. Snel schuift ze een raam omhoog en pakt een doek van de tap. Een beetje in paniek wappert ze ermee om de walm naar buiten te verplaatsen. Vanwege het belletje durft ze de deur niet open

te zetten. Van achter het gordijn houdt het commentaar van haar moeder aan.

‘Sinds je van school bent, heb je niets anders te doen dan de door je vader opgedragen taken uit te voeren, maar je loopt er wel heel gemakkelijk de kantjes van af. Hoelang gaat het nog duren voor jij eens een beetje in de pas loopt! Wat heb je eigenlijk al die uren uitgevoerd? Ik wil het voortaan weten wanneer je weggaat en waarnaartoe, hoor je me?’

Voorzichtig trekt ze de aslade naar voren en pakt er de grootste sintels uit. Die deponeert ze in de asemmer. Met de handveger veegt ze het slik op een hoop en mikt het vuil snel in de haard, waar het sissend in verdwijnt. Morgen zal ze de aslade helemaal legen, belooft ze zichzelf. Zonder het gordijn te openen roept ze: ‘De kachel brandt en de vloer is weer schoon. Ik moet oppassen op Aart van buurvrouw Tieleman. Een paar uurtjes...